

۱۰

گفت‌وگوی جام‌جم با رسول جعفریان، نویسنده کتاب
«متون سیاسی-مذهبی پهلوی»

چاپ کتاب در ۱۰ نسخه!

شوخی با مرحوم هاشمی
روی تردمیل

۱۰

۱۲

گمانه‌ها درباره شایعه استعفای وزیر ارشاد را بررسی کرده‌ایم
وزیر بی‌حاشیه خبرساز شد

فرهنگ

دوشنبه: ۸ بهمن ۱۳۹۷ :: شماره ۵۳۱۱

امروز چی داریم؟

حاصل جمع
دلبری ۱۰ نفره

ما را نگاه کنید؛ ما را که هر روز ده نفره در حال دلبری کردن هستیم. گروه فرهنگ، ادبیات و هنر را می‌گوییم. تا حالا از تماشای ما پشیمان شده‌اید؟ نشده‌اید؛ بنابراین امروز هم زنبیل را بردارید بپایید این سوی بازار ببینید چه آورده‌ایم. عجب گزارش‌هایی... به‌به! [آن قدر از خودشان تعریف می‌کند که مثل هر آنچه سخت است و استوار، دود می‌شود و به هوا می‌رود!]

حالا خودتان در صفحه ۱۲ می‌خوانید و دستتان می‌آید که موضع محمدصادق علیرضا درباره وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی دقیقا چیست، اما عجلاتاً به شما بگوییم دبیر ما گمان می‌کند سیدعباس صالحی که جلوسش روی کرسی وزارت يك سال و نیم را رد کرده، آدم بی‌حاشیه‌ای است در بدنه دولت. حالا سر همین باور، محمدصادق رفته سراغ شایعه‌ای درباره صالحی که شهر را الکی الکی شلوغ کرده؛ شایعه استعفای او. در این گزارش تحلیلی می‌خوانید که رفیق ما معتقد است برای عباس‌آقا حاشیه درست کرده‌اند و از این طریق می‌خواهند به او فشار بیاورند. لایه‌ای این تحلیل، پی می‌بریم محمدصادق معتقد است اگر هم صالحی استعفا کند قربانی تسویه حساب‌های سیاسی در مجموعه دولت شده. بلبزرده چه فکرهای نمی‌کند!

آذر مهاجر را که می‌شناسید؟ خبرنگار گره ادبیات و هنر. البته اطلاق خبرنگار ادبیات و هنر به ایشان، بسیار دچار کم‌دقتی و کلی‌گویی است. درباره او باید تخصصی‌تر به عنوان رجوع کرد و مثلاً گفت او پیرپرورتر ماست! گزارشگر تخصصی حوزه کاغذ. امروز در صفحه ۱۰ او خود کاغذ فاصله گرفته و به یکی از فرآورده‌های مهم آن یعنی کتاب پرداخته است. خانم مهاجر پس از تماس یکی از شکات متعددش که او را تهدید کرد اگر دوباره پیرامون سلطین کاغذ بگردی فلان و بهمان می‌کنیم، هیچ لژرشی به خود راه نداده و همچنان در مسیر پیپر، قلم می‌فرساید. گزارش امروز او درباره تیراژ عجیب یکی از کتاب‌هاست؛ فقط ده نسخه! جالب این‌که نویسنده هم آقا رسول جعفریان است. اما چرا تا و این چه وضعی است را آذر از خود حاج‌آقا پرسیده. پس گفت وگویش را از دست دزدید.

کارتونیست‌ها به دو دسته از آدم‌ها علاقه ویژه دارند؛ به محبوب‌ها و به منفورها. بی‌انصاف‌ها طوری صورت این دو دسته را دفرمه می‌کنند و تحویل‌تان می‌دهند که در دم خنده‌تان می‌گیرد و ابتدای امر یادتان می‌رود از طرف خوش‌تان می‌آمده یا از او متنفر بوده‌اید. صفحه ۹، یعنی همین صفحه که پیش روی گل‌تان باز است، امروز به دسته دوم از این کارتونیست‌ها اختصاص یافته است؛ یعنی آنها که پيله کرده‌اند به منفورها. در قالب نمایشگاهی تحت عنوان «چهل منفور».

نگاهی به مجموعه کاریکاتور «چهل منفور»

که از دیروز در حاشیه جشنواره هنر مقاومت منتشر شد

کج و معوج‌های منفور

حوزه پژوهش فعالیت می‌کنند، برای این بخش چند موضوع ارائه کردند، یکی بحث ۴۰ شخصیت انقلابی است و دیگری ۴۰ اتفاق مربوط به آن دوره است. در کنار این‌ها بخش چهره‌های منفور هم وجود دارد که به کسانی اختصاص دارد که در حین و بعد از انقلاب به نظام جمهوری اسلامی ضربه زده‌اند.

وقتی از روند انتخاب این اشخاص برای این بخش می‌پرسیم، اما شجاعی طباطبایی به جام‌جم می‌گوید: در این بین همه رسانه‌های معاند وسط آمده‌اند تا فضا را به سمت و سویی سوق دهند که جای شهید با جلاذ عوض شود. به همین دلیل همزمان با چهلمین سال انقلاب فکر کردیم که این موقعیت مناسبی است تا از این رهگذر که با عنوان چهل منفور به نمایش درآمده است، بتوانیم هویت واقعی معارضان جمهوری اسلامی را نشان دهیم.

آن‌طور که شجاعی طباطبایی می‌گوید در این بخش ۴۰ چهره‌ای که موحی از نفرت را بین مردم به دلیل کارهای خیانتانه‌ای که انجام دادند، را می‌بینید. در این بین چهره‌هایی مثل ساواکی‌ها وجود دارند که علاوه بر جنایت‌هایشان، شکنجه‌های خیلی وحشتناکی را ترتیب داده‌اند، یا مریم و مسعود رجوی که دو چهره شناخته‌شده گروهک منافقین‌اند و حدود ده هزار نفر را شهید کرده‌اند. همچنین چهره‌های نظامی مثل کسی که در ۱۷ شهریور کشتار معروف شهدای میدان ژاله را رقم زد و کسانی که هر کدام به نحوی یا در جنایتی سهمیم بودند یا در اقدامی ضدنظام در این مجموعه به تصویر کشیده شده‌اند.

اثر را در کاریکاتور جعفر شریف امامی می‌توان بهتر دید. جایی که در توضیح این کاریکاتور اشاره برزنکی به دستور او به تیمسار اویسی برای به گلوله بستن مردم در میدان شهدا (ژاله) دارد. همین نکته با رد دست‌های خونین در پشت چهره او در کاریکاتور الصاق‌شده دیده می‌شود. البته که یکی از جذاب‌ترین این ارجاع‌ها را می‌توان در کاریکاتور رضا پهلوی دید. عنوان او در این مجموعه «خیال‌پرداز» است که همین نکته محور اصلی کاریکاتور او به قلم علیرضا باقری است. تصویری از شاهزاده خیالی که در رویای خام و خیالی تاج سلطنت است! خیال‌خامی که البته در این چند سال اخیر بیشتر می‌بیند! در توضیح این کاریکاتور هم فارغ از هر گونه اطلاعات ویکی‌پدیای قابل دسترس نویسنده به همین خیال‌پردازی او و نزدیکی‌اش به جریان اپوزیسیون خارج از ایران اشاره دارد و همه این موارد است که اثر منتشرشده را از سطح يك کاریکاتور چهره صرف بالاتر می‌برد. اغلب متن‌های نوشته شده کار مجید ملامحمدی است، اما کارتونیست‌های متفاوتی در این مجموعه حضور دارند. از مجید وفاتپار و علیرضا باقری گرفته تا محمدرضا دوست‌محمدی و سعید شمس. این مجموعه البته که محدود به این کاریکاتورها نمی‌شود و بخش‌های دیگری هم دارد که در جشنواره مقاومت به نمایش گذاشته شده است. مسعود شجاعی طباطبایی، دبیر اجرایی پنجمین جشنواره مقاومت است و درباره بخشی که با عنوان «چهل منفور» در این دوره از جشنواره وجود دارد می‌گوید: گروهی از بچه‌های هنر مقاومت که در

«چهل منفور» يك مجموعه کاریکاتور انقلابی است که در زمانه‌ای که رسانه‌های معاند سعی در تطهیر رژیم پهلوی و منافقان را دارند در پنجمین جشنواره هنر مقاومت به نمایش درآمده است، جشنواره‌ای که از پنجشنبه در محل کانون پرورش فکری کودکان برپا شده است. چهل منفور اما عنوان دومی هم دارد که در لوگوی مجموعه در حاشیه است و نام کامل مجموعه «چهل منفور در تاریخ انقلاب اسلامی» است. عنوانی که به بهانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب انتخاب شده و شامل ویژگی‌هایی است که آن را از آثار مشابه این حوزه مجزای می‌کند. نمایشگاه‌های کاریکاتور با چنین موضوعاتی در طول چهار دهه گذشته کم نبوده، اما این بار انتشار مجموعه چهل منفور همزمان با نمایش این آثار در کانون پرورش فکری کودکان و البته در دسترس قرار دادن این آثار در فضای مجازی نشان می‌دهد برپاکنندگان این آثار اصراری بر تمجیل کاریکاتورها به مخاطبان نشان ندارند.

مشابهت‌های سبکی بیشتری با هم داشته‌اند. البته که همین نکته در يك مجموعه کنار هم خودش را نشان داده است و مخاطب این آثار را به خوبی درک می‌کند. ویژگی دیگر این آثار را بدون شك باید در نوع عرضه آن بدانیم. هر کاریکاتور با يك تیتر متفاوت و يك کپشن توضیحی جذاب عرضه شده است. به این مفهوم که زیر هر اثر دو عنوان مشاهده می‌شود، اولی نام شخصیت منفور و عنوان دوم بیان دلیل منفور بودن شخصیت است. این نکته قابل توجه است که همان فضای محدود برای ارائه اطلاعات به شکلی است که داده‌های جذاب و ارجاع‌های درست به اثر چاپ شده وجود دارد به طوری که برخی از مصداق‌های متن الصاق‌شده را می‌توان در اثر خلق شده هم دید. به عنوان مثال «شهردار دزد» يك عنوان برای یکی از منفورین تاریخ انقلاب است و اشاره به غلامرضا نیک پی شهردار تهران در زمان نخست‌وزیری هویدا دارد. مثال درباره ارجاع متن به

امید رحمانی

فرهنگ و هنر

شاید در نگاه اول به آثار این مجموعه فکر کنیم خالق همگی این آثار يك هنرمند است، اما با نگاهی دقیق‌تر متوجه اسامی متفاوت کارتونیست‌ها می‌شویم و این در حوزه کاریکاتور چهره که سبک و سیاق هنرمند خیلی دخیل در اثر خلق شده جالب توجه است. مسعود شجاعی طباطبایی که گردآورنده این مجموعه هم هست به جام‌جم می‌گوید اصراری برای این همگنی در شباهت سبک نداشته ولی کارتونیست‌هایی را برای این مجموعه انتخاب کرده که با کنار هم گذاشتن آثارشان در این مجموعه شاهد يك ریتم چشم‌نواز هنری هم باشیم. بدیهی است این آثار هم برای انتشار و به نمایش گذاشتن انتخاب شده‌اند، اما نکته قابل توجه این‌که با توجه به موضوع این کاریکاتورها يك سلیقه خاص محاط بر آثار نبوده و دست کاریکاتوریست‌ها برای خلق این آثار باز گذاشته شده است، اما آن‌طور که شجاعی طباطبایی می‌گوید تنها به واسطه سبک هنری تعدادی از این افراد انتخاب شده‌اند که

انیمیشن‌های حاضر
در جشنواره فجر

در چند سال اخیر همگام با پیشرفت فناوری، انیمیشن‌سازان ایرانی هم فعالیت خود را در این زمینه گسترش دادند و آثار تاثیرگذاری را در این باره خلق کردند که بسیاری از آنها در جشنواره‌های مختلف خارجی هم مورد تقدیر قرار گرفتند. اما این دلیل نمی‌شود گمان کنیم مشکلات انیمیشن‌سازی در ایران پایان یافته است؛ چرا که صنعت انیمیشن در ایران قصه پرغصه‌ای است که هیچ‌وقت جدی گرفته نشده. بر این اساس، طی سال‌های اخیر حضور انیمیشن‌های متنوع در جشنواره ملی فیلم فجر پررنگ‌تر از پیش و محلی برای بحث و بعضاً شائبه‌هایی شده، تا جایی که سال گذشته در پی داوری نشدن انیمیشن «فیلشاه» به کارگردانی هادی محمدیان، علی نوری اسکویی، دبیر صنف انیمیشن خانه سینما در نقدی نسبت به رفتار سی و ششمین جشنواره ملی فیلم فجر با تنها انیمیشن حاضر در این رقابت عنوان کرد «جشنواره فجر جامعه انیمیشن را تحقیر کرده»

در این دوره از جشنواره فیلم فجر هم ظاهراً بناسبت جایزه مستقل هیأت داوران به يك انیمیشن اعطا شود که این اتفاق است در نوع خود قابل توجه. امسال فیلم‌های «آخرین داستان» به کارگردانی اشکان رهگذر، «شب آفتابی» به کارگردانی علی مدنی و «بنیامین» ساخته محسن عنایتی سه فیلم انیمیشنی هستند که قرار است در جشنواره فجر به نمایش دربیانند و به یکی از آنها جایزه ویژه هیأت داوران اهدا شود. در زیر نگاهی اجمالی داشته‌ایم به انیمیشن‌هایی که در این دوره از جشنواره به نمایش درمی‌آیند.

«آخرین داستان»: انیمیشن آخرین داستان به کارگردانی اشکان رهگذر برداشتی آزاد از داستان «ضحاک» شاهنامه است که پیش از این چند حضور جهانی داشته.

آخرین داستان، داستانی از اواخر حکومت جمشید تا ابتدای حکومت آفریدون را روایت می‌کند.

شب آفتابی: فیلم ۹۰ دقیقه‌ای «شب آفتابی» ساخته علی مدنی، فیلمی است در حوزه کودکان و

نوجوانان. در خلاصه داستان شب‌آفتابی که با تکنیک سه‌بعدی ساخته شده، آمده: صندوقچه قصه‌گو که عامل آرامش و نظم شهر است توسط شغال‌ها از سرزمین همسایه ربوده می‌شود و باقی‌ماجرای.

بنیامین: دیگر انیمیشن حاضر در این جشنواره فیلم «بنیامین» به کارگردانی محسن عنایتی و تهیه‌کنندگی مصطفی حسن آبادی است. این فیلم در حوزه کودکان و نوجوانان با تکنیک سه‌بعدی ساخته شده و درباره داستان زندگی پسر بچه‌ای به نام بنیامین در مصر باستان است. در خلاصه داستان این اثر آمده است: سربازان فرعون، مادر بنیامین را دستگیر کرده‌اند و برای آزادی او چیز باارزشی از بنیامین می‌خواهند و باقی‌ماجرای.

